

חייב הקונה בנזקי מוצר פגום1. שולחן ערוך חושן משפט הלכות אונאה ומקח טעות סימן רלב סעיף יג - יד

המוכר דבר שהיה מום בממכרו, ועשה בו הלוקח מום אחר קודם שידוע לו המום הראשון, אם עשה דבר שדרכו לעשותו, פטור. ואם שינה ועשה מום אחר קודם שידוע לו המום, מחזיר המקח לבעליו ומשלם דמי המום שעשה.

קנה סדין וקרעו לעשות חלוק, ואחר כך נודע המום מחמת הקריעה, מחזיר לו הקרעים. תפרו ואחר כך נודע המום, אם השביח נוטל שבח התפירה מהמוכר, וכן כל כיוצא בזה.

2. פרישה חושן משפט סימן רלב אות יא

ומ"ש נודע לו המום מחמת הקריעה. ר"ל שקודם הקריעה לא היה המום ניכר בו אלא בשעת הקריעה ראה והרגיש שהוא בגד ישן ומקולקל וזהו דומיא דשחט בהמה ונמצאת טריפה דקודם השחיטה לא היה לו לידע מהמום וכן מה שכתב אחר כך תפרו ואח"כ נודע לו המום מיירי במום שלא ה"ל אפשר להודיע קודם הקריעה דא"כ לא הוה ליה לקרוע בלא בדיקה אחר המום וק"ל:

3. נתיבות המשפט ביאורים סימן רלב ס"ק ה

אחר שהמוכר ידע מהמום ואינה הלוקח מה"ת יתחייב הלוקח, דהא הלוקח בחזקת שלו הזיקה, ודמי להא בס"ס שמ"א [סעיף ד'] ביורשים שהניח להן אביהן פרה שאולה וטבחה ואכלוה דמשלמין דמי בשר בזול משום הנאה דידהו, משמע דאם הזיקו הבהמה ולא היה להן שום הנאה דאין משלמין כיון שנאנסו וסברו שהיא שלהן, וה"נ דכוותיה. ואפשר לחלק, דבמזיק באונס יש חילוק בין אונס דדמי לאונס גניבה שפטור ובין אונס דדמי לאונס דאבידה דחייב כמ"ש התוס' בב"ק דף כ"ז [ע"ב] ד"ה ושמואל אמר, ע"ש, וא"כ י"ל דהכא כיון שאפשר לבדוק אחר המום קודם שנשמתש בו דמי לאונס דדמי לאבידה דחייב.

4. חידושי הרמב"ן מסכת בבא מציעא דף צו עמוד ב

הא דאמר' במתה מחמת מלאכה לאו לאוקומה בכילתא שאילתה. קשיא לי וכי מגרע גרע כיון דכי מתה מחמת עצמה חייב אף על גב דמלאך המות הוא דקטלה ומ"ל הכא ומ"ל התם, כי מתה מחמת מלאכה דשואל דמ"מ איהו גרם לה היכי מפטר, בשלמא למפטר בה שאר שומרין בהך טענה דלאו לאוקומה בכילתא שאילתה טענה מעלייתא היא לומר דלאו פשיעה דידהו היא אלא שואל מי יכלת למימר בה טפי מאונס, וי"ל דשואל ודאי חייב באונסין אבל לא בפשיעה דמשאיל, וכאן משאיל פשע בה שהשאילה למלאכה והיא אינה יכולה לסבול אותה וכגון שמתה מחמת אובצנא דמלאכה, וראיתי בספר הר"מ ז"ל מתה בשעת מלאכה וטעות הוא.

5. שולחן ערוך חושן משפט הלכות אונאה ומקח טעות סימן רלב סעיף יח

המוכר דבר שיש בו מום שאינו נראה, ואבד המקח מחמת אותו המום, הרי זה מחזיר את הדמים. כיצד, המוכר להחזירו שור שאין לו טוחנות (פי' שנינים) והניחו הלוקח עם הבקר שלו והיה מניח המאכל לפני כולם ואוכלים, ולא היה יודע שזה אינו אוכל עד שמת ברעב, הרי זה מחזיר לו את הנבילה ויחזיר את הדמים; וכן כל כיוצא בזה. ואם היה המוכר ספסר (פי' קונה ומוכר בהמות בשוק, ביום שקונה מוכר, רש"י) שלוקח מזה ומוכר לזה ואינו משהה המקח עמו, ולא ידע במום זה, הרי הספסר נשבע שבועת היסט שלא ידע במום זה, ויפטר, מפני שהיה על הלוקח לבדוק השור בפני עצמו ולהחזירו לו קודם שימות, ויהיה הספסר מחזירו על הלוקח הראשון, והואיל ולא עשה כן הוא הפסיד על עצמו.

6. נתיבות המשפט ביאורים סימן רלב ס"ק ז

הוא הפסיד על עצמו. משמע דאפילו גוף השור אינו שוה כל כך, ומ"מ חייב משום דהיה יכול להחזירו למוכר תיכף, וכיון שאין המוכר שוב כאן שלא יכול ליקח ממנו חייב. ולכאורה קשה לי, הא כיון דגוף השור אינו שוה רק להחזירו להמוכר א"כ מאי שנא משטרות דפטור אפילו מפשיעה כיון דאין גופן ממון [עיי'ן סימן ש"א סעיף א'], וכי ס"ד דאם ראובן יקח קתא דמגלא למשכון בעד אלף זוז לשמואל דס"ל אבד קתא אבד אלפא זוזי [שבועות מ"ג ע"ב] וראובן נתן את הקתא לשמור לאחד ויאבד ממנו שיצטרך השומר לשלם כל האלפא זוזי, הא אין גופו ממון וכו' וא"כ הכא נמי מה"ת יתחייב הבקרא והלוקח משום דלא הודיעו תיכף ואי אפשר למישקל שוב מבעל דינו, הא גרם בעלמא הוא כיון דמדינא חייב המוכר להחזיר רק שהלך מכאן.

7. שולחן ערוך חושן משפט הלכות פקדון סימן שא סעיף א

ג' דינים האמורים בתורה בארבעה שומרים, אינם לא בקרקעות ולא בעבדים ולא בשטרות ולא בנכסי עובדי כוכבים א ולא בהקדשות של מזבח או של בדיק הבית. שומר חנם אינו נשבע, נושא שכר או שוכר או שואל אינם משלמים, ומכל מקום שומר שכר מפסיד שכרו עד שישבע ששמר כראוי. וכן פטורים אף מפשיעה (והכי קי"ל) ויש מחייבים בפשיעה.